

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1SZa/4/2012
Identifikačné číslo spisu:	7012200278
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:7012200278.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD a JUDr. Jany Henčekovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: C., nar. XX.X.XXXX, štátny príslušník Kamerunskej republiky, t. č. ÚPZ Sečovce, zastúpený Advokátskou kanceláriou Škamla, s.r.o., Makovického 15, Žilina, proti odporcovi: Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej polície Sobrance, Oddelenie hraničnej kontroly PZ Čierna nad Tisou, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. p.: PPZ-HCP-SO11-73-001/2012 zo dňa 11.3.2012, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sp 5/2012-29 zo dňa 28. marca 2012 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sp 5/2012-29 zo dňa 28. marca 2012 z m e ň u j e tak, že rozhodnutie odporcu č. p.: PPZ-HCP-SO11-73-001/2012 zo dňa 11.3.2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I. PREDMET VECI

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom uvedeným v záhlaví rozhodnutia potvrdil rozhodnutie č. p.: PPZ-HCP-SO11-73-001/2012 zo dňa 11.3.2012, ktorým odporca podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov) za účelom jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy zaistil dňom 11.3.2012 navrhovateľa a zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov ho umiestnil do Útvaru policajného zaistenia cudzincov Sečovce na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že napadnuté rozhodnutie o zaistení navrhovateľa bolo vydané v súlade so zákonom. Navrhovateľ naplnil všetky zákonne predpoklady pre zaistenie, preto nebolo možné vyhovieť jeho opravnému prostriedku. Tým, že do výroku napadnutého rozhodnutia

odporca uviedol termín zaistenia najviac 6 mesiacov, nebol porušený zákon ani podľa § 88 ods. 6, ani § 90 ods. 3, pritom nedošlo ani k porušeniu čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru ani čl. 7 ods. 5 Ústavy SR, pretože dĺžka subsumuje 7- dňovú lehotu.

Krajský súd uviedol, že v konaní nebolo sporné, že navrhovateľ opustil územie Ukrajiny bez platného resp. falšovaného cestovného dokladu, čím bola naplnená skutková podstata zaistenia podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, teda na území SR sa zdržiaval neoprávnene. Uvedené potvrdil navrhovateľ aj pri výsluchu.

V danom prípade išlo podľa krajského súdu o pokus o prekročenie Ukrajinských hraníc na územie SR, čo potvrdzuje zápisnica zo dňa 11.3.2012, keďže navrhovateľ odchádzal z Kamerunu 20.10.2011 lietadlom do Tuniska, kde strávil 2 mesiace, kým na ambasáde v Tunisku vybavil víza do Ukrajiny za účelom štúdia. Potom odcestoval do Istanbulu, kde prespal 1 noc a následne cestoval lietadlom do mesta Kyjev. Z Kyjeva cestoval do mesta Dnepropetrovsk, kde 13.1.2012 začal študovať na Univerzite Alfreda Nobela. Tvrdil, že z Kamerunu odcestoval z dôvodu, že jeho rodine sa vyhrážali zabitím, lebo jeho otec a on boli v istej politickej strane. Po odchode z Kamerunu sa dozvedel, že mu otca zabili, preto sa tam nechce vrátiť, lebo sa bojí o svoj život.

Tvrdil, že bol na území Ukrajiny napadnutý z rasistických dôvodov, tieto útoky polícii nenahlásil a lekárske ošetrenie nevyhľadal.

Námietky týkajúce tľmočenia Mgr. U. vyhodnotil krajský súd za nedôvodné s odkazom na zápisnicu o výsluchu zo dňa 11.3.2012, v ktorej navrhovateľ uviedol, že prekladu zo slovenského jazyka do francúzskeho jazyka a naopak rozumie. Podľa krajského súdu navrhovateľ nebol ukrátený na svojich právach.

Námietky týkajúce sa administratívneho vyhostenia, prípadne readmisie, ako aj účelu zaistenia vyhodnotil krajský súd za nedôvodné a dodal, že podľa § 90 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov, zaistený štátny príslušník tretej krajiny, ktorý bol prepustený zo zariadenia, je povinný vycestovať do 30 dní od jeho prepustenia, ak nie je oprávnený zdržiavať sa na území SR z iného dôvodu.

Krajský súd uviedol, že navrhovateľ nebol prepustený zo zariadenia, pretože v konaní o administratívnom vyhostení navrhovateľ požiadal o azyl a konanie o administratívnom vyhostení bolo prerušené, čo potvrdzuje rozhodnutie odporcu zo dňa 11.3.2012.

Podľa krajského súdu účelom zaistenia navrhovateľa v danom prípade je to, že navrhovateľ sa neoprávnene zdržiava na území SR a aj napriek tomu, že je v konaní na základe readmisnej dohody s Ukrajinou, tak jeho zaistenie podľa § 88 ods. 6 zákona môže trvať najviac po dobu 7 dní. Práve preto, že navrhovateľ požiadal o azyle, táto lehota dodržaná nemôže byť a vzťahuje sa preto na neho ustanovenie § 82 ods. 1 písm. h/ v nadväznosti na § 83 zákona o pobyte cudzincov, čo uskutočnené bolo.

Pokiaľ ide o návratovú smernicu, navrhovateľ presne nedefinoval v čom bola návratová smernica porušená. Dve skutkové podstaty, na ktoré poukazuje navrhovateľ pri implementácii návratovej smernice sú obsahom ustanovenia § 88 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, čiže ide o existenciu rizika úteku alebo štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýbal alebo bránil procesu prípravy výkonu jeho administratívneho vyhostenia. V danom prípade tieto právne skutočnosti neprichádzajú do úvahy, pretože jedinou možnou právnou aplikáciou pri zaistení navrhovateľa bola tá skutočnosť, že navrhovateľ sa neoprávnene zdržiaval na území SR. Z ustanovenia § 88 ods. 6 ďalej podľa krajského súdu vyplýva povinnosť pre policajný útvar, kde je navrhovateľ umiestnený, že ak sa začalo konanie na základe readmisnej dohody s Ukrajinou, zaistenec môže byť umiestnený na tomto útvare najviac na dobu 7 dní od zaistenia. Táto doba vyplýva priamo zo zákona, preto ak bolo vo výroku napadnutého rozhodnutia určené, že zaistený je najviac na dobu 6 mesiacov, v tomto výroku ju subsumovaná aj táto lehota.

II.

Stručné zhrnutie argumentácie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti uvedenému rozhodnutiu podal navrhovateľ včas odvolanie, ktorým žiadal napadnutý rozsudok zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhlo zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľ krajskému súdu vyčítal, že sa nezaoberal všetkými jeho námietkami, ktoré navrhovateľ namietal v oprávnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu, tieto zopakoval :

- stanovenú dĺžku lehoty zaistenia,
- odôvodnenie rozhodnutia skúmaním otázky administratívneho vyhostenia a nie vrátenia na základe medzinárodnej zmluvy v zmysle výroku rozhodnutia
- neskúmaním efektívnosti a účelnosti zaistenia, teda reálnej vyhostiteľnosti zaistenia a reálnej možnosti vrátenia navrhovateľa
- tlmočenie
- prejavom vôle požiadať o azyl (v doplnení podaného oprávneho prostriedku)

Krajský súd oprel svoje rozhodnutie o skutočnosť, že navrhovateľ sa na území SR zdržiava neoprávnene, čím podľa jeho právneho názoru bol naplnený dôvod zaistenia podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov

Navrhovateľ však namietal, že v ustanovení podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov sa samostatne neuvádza dôvod zaistenia „neoprávnene zdržiavanie sa“. Takýto dôvod zaistenia neexistuje. Okrem toho namietal, že takýto dôvod pozbavenia osobnej slobody jednotlivca nie je daný ani v Dohovore o ochrane ľudských práv a slobôd.

Podľa navrhovateľa krajský súd nesprávne právne vyložil znenie § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov.

S odkazom na znenie ustanovenia § podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, navrhovateľ uviedol, že ak krajský súd vyložil dôvody zaistenia v uvedenom ustanovení tak, že prvým dôvodom je vrátenie na základe medzinárodnej zmluvy, ak neoprávnene vstúpil na územie SR a druhým dôvodom iba neoprávnený pobyt na území SR, nesprávne právne vyložil toto zákonné ustanovenie a súčasne tak nesprávne právne posúdil vec.

Navyše podľa navrhovateľa uvedený záver krajského súdu je zmätočný aj s prihliadnutím na to, že odporca vo výroku uvádza: „Na účel jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov.“

Bez ďalšieho je podľa navrhovateľa z výroku rozhodnutia zrejmé, že navrhovateľ bol zaistený za účelom vrátenia na základe medzinárodnej zmluvy.

Navyše výrok rozhodnutia odporcu je podľa navrhovateľa zmätočný a neúplný, pretože z neho nie je zrejmé, pre ktorý zo stanovených dôvodov bol navrhovateľ zaistený a rovnako nie je zrejmé, podľa akej medzinárodnej zmluvy.

Navrhovateľ ďalej poukázal na to, že podľa § 88 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov príslušník tretej krajiny, o ktorého odovzdaní orgánom susedného štátu bolo začaté konanie podľa medzinárodnej zmluvy, môže byť umiestnený na policajnom útvare po dobu najviac sedem dní. Stanovenie lehoty zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov je stanovením lehoty zaistenia v rozpore so zákonom. Rovnako je neurčitým určenie lehoty zaistenia.

Krajský súd konštatoval, že 7 dňová lehota nemôže byť dodržaná logicky preto, že navrhovateľ požiadal o azyl a stanovením lehoty zaistenia najviac na 6 mesiacov, nebol porušený zákon z dôvodu, že stanovená lehota subsumuje aj lehotu 7 dní podľa § 88 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov. Ku skutočnosti, že navrhovateľ požiadal o azyl sa krajský súd bližšie nevyjadroval. Neskúmal, či bol postup

odporcu potom, čo navrhovateľ prejavil vôľu požiadať o azyl, v súlade so zákonom.

Navrhovateľ poukázal na to, že odporca ako oddelenie hraničnej kontroly je útvarom v mieste hraničného prechodu a je príslušným orgánom na prijatie vyhlásenia cudzinca vystupujúceho na územie SR o tom, že žiada o azyl.

Miesto toho, aby bolo prijaté vyhlásenie navrhovateľa o tom, že žiada o azyl, odporca bez ďalšieho navrhovateľa zaistil.

Tento postup označil navrhovateľ za rozporný so zákonom o azyle ako aj so zákonom o pobyte cudzincov.

Krajskému súdu navrhovateľ tiež vyčítal, že sa nezaoberal skúmaním, či je zaistenie navrhovateľa efektívne účelné.

Podľa navrhovateľa z iných konaní pred odporcom vyplýva, že Ukrajina v zmysle readmisie podmieňuje prijatie cudzích štátnych príslušníkov okrem iného tým, že konkrétni cudzinci nepožiadajú na území SR o azyl a nie, že im nebude udelený azyl, tak, ako uvádza krajský súd. Odporca teda vedel, že Ukrajina navrhovateľa z dôvodu jeho žiadosti o azyl neprijme, zaistenie teda logicky nemôže naplniť svoj účel.

Pokiaľ by aj podmienka znela tak, ako uvádza krajský súd, azylové konanie môže trvať 240 dní a navrhovateľ môže byť v zmysle napadnutého rozhodnutia odporcu zaistený najviac na 6 mesiacov. Zaistenie navrhovateľa ako žiadateľa o azyl nebude môcť byť nikdy naplnené a navrhovateľ je za takýchto okolností z územia SR nevratiteľný.

Podľa navrhovateľa odporca „návratovú smernicu“ neaplikoval a takýmto postupom porušil svoju povinnosť na ňu pri rozhodovaní prihliadať. Ustanovenie čl. 15 smernice je v zmysle ustálenej judikatúry EŠLP povinný dodržiavať aj odporca.

III.

Stručné zhrnutie vyjadrenia odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu navrhol potvrdiť ako vecne správne.

K námietke navrhovateľa týkajúcej sa neurčitosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nezrozumiteľnosť uviedol, že zákon dáva možnosť zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny najviac na dobu 6 mesiacov z dôvodu, že správny orgán nedokáže presne určiť, aká je nevyhnutná doba zaistenia, doba je rôzna od každého prípadu zaistenej osoby a rôznych okolností. Nakoniec podľa § 90 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov je správny orgán povinný skúmať po celý čas trvania zaistenia, či účel zaistenia trvá.

Odporca nesúhlasil s tvrdením navrhovateľa, že neskúmal efektívnosť a účelnosť zaistenia. To, že zaistenie je efektívne a účelné dokazuje podľa odporcu rokovanie s Ukrajinskou stranou, ktorá potvrdila, že zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny prijme na svoje územie. Navrhovateľ na Ukrajine riadne študoval, mal platné povolenie na pobyt za účelom štúdia, teda nič nebráni jeho vráteniu na územie Ukrajiny.

Odporca uviedol, že zisťoval aj rodinné väzby a zistil, že na území SR nemá navrhovateľ žiadne väzby. O azyl požiadal až počas konania o administratívnom vyhostení.

Podľa odporcu neobstojí ani námietka navrhovateľa, že odporca neprihliadol na návratovú smernicu, zdôraznil, že navrhovateľ vstúpil na územie SR s falošným dokladom a teda existencia úteku je

nespochybniteľná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 23. mája 2012 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie č. p.: PPZ-HCP-SO11-73-001/2012 zo dňa 11.3.2012, ktorým odporca podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov) za účelom jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy zaistil dňom 11.3.2012 navrhovateľa a zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov ho umiestnil do Útvaru policajného zaistenia cudzincov Sečovce na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov.

Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uplatnenými v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy, ak neoprávnene vstúpil na územie Slovenskej republiky alebo sa neoprávnene zdržiava na území Slovenskej republiky.

Podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac však na šesť mesiacov. Policajný útvar môže rozhodnúť o predĺžení lehoty zaistenia najviac o 12 mesiacov, ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon jeho administratívneho vyhostenia sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety; to neplatí, ak ide o žiadateľa o azyl, rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Lehota zaistenia začína plynúť dňom vykonateľnosti rozhodnutia o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny.

Podľa § 88 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov zaistený štátny príslušník tretej krajiny, o ktorého odovzdanie orgánom susedného štátu bolo začaté konanie podľa medzinárodnej zmluvy, môže byť umiestnený na policajnom útvare po dobu najviac siedmich dní od zaistenia.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Z obsahu spisu vyplynulo, že odporca dňa 11.3.2011 zaistil navrhovateľa na účel jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov a zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov ho umiestnil do Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že v danom prípade bolo zistené, že sa na území SR zdržiava neoprávnene, bez dokladov oprávňujúcich na pobyt na území SR.

Odporca uviedol, že preskúmal existenciu prekážok administratívneho vyhostenia podľa § 81 ods. 12 zákona o pobyte cudzincov a nezistil prekážky administratívneho vyhostenia na územie Ukrajiny.

Samotným základom pre začiatok konania o reálnom vyhostení z územia SR bolo podľa odporcu

pracovné stretnutie pomocníkov hraničných splnomocnencov Ukrajiny a Slovenskej republiky, ktoré sa uskutočnilo dňa 11.3.2012, z ktorého vyplynulo, že Ukrajina súhlasí s prijatím osoby na svoje územie v zmysle dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb.

Podľa odporcu vrátením navrhovateľa na územie Ukrajiny nebude dotknutý jeho súkromný a rodinný život, kde riadne študuje, má platný cestovný doklad, víza a povolený pobyt za účelom štúdia.

Z obsahu spisu ďalej vyplynulo, že dňa 11.3.2012 odporca prerušil konanie o administratívnom vyhostení a uložení zákazu vstupu z dôvodu, že navrhovateľ požiadal na území SR o azyl.

Odvolicie námietky navrhovateľa uplatnené v odvolaní proti rozsudku krajského súdu boli v podstate totožné ako námietky smerujúce proti rozhodnutiu odporcu, a to:

1/ výrok rozhodnutia odporcu je podľa navrhovateľa zmätočný a neúplný, pretože z neho nie je zrejmé, pre ktorý zo stanovených dôvodov bol navrhovateľ zaistený a rovnako nie je zrejmé, podľa akej medzinárodnej zmluvy,

2/ navrhovateľ namietal lehotu zaistenia, keď podľa jeho názoru bolo možné navrhovateľa zaistiť podľa § 88 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov maximálne na 7 dní

3/ rozhodnutiu odporcu vyčítal, že jeho odôvodnenie smeruje ku skúmaniu otázky administratívneho vyhostenia a nie vrátenia na základe medzinárodnej zmluvy v zmysle výroku rozhodnutia

4/ odporca neskúmal efektívnosť a účelnosť zaistenia, teda reálnu vyhostiteľnosť navrhovateľa

5/ odporca sa nezaoberal jeho prejavom vôle požiadať o azyl

Krajskému súdu vyčítal, že svoje rozhodnutie oprel o skutočnosť, že navrhovateľ sa na území SR zdržiava neoprávnene, čím podľa jeho právneho názoru bol naplnený dôvod zaistenia podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov a zákon takýto samostatný dôvod nepozná. Nezoberal sa námietkou účelnosti a efektívnosti jeho zaistenia a k otázke postupu odporcu, ktorý mu riadne neumožnil požiadať o azyl, nezaujal žiadne stanovisko.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky k uplatneným námietkam navrhovateľa považuje za dôležité zdôrazniť, že už jedna z podstatných námietok, týkajúca sa absencie údaju o tom, podľa ktorej medzinárodnej zmluvy mal byť navrhovateľ vrátený bola spôsobilá vyvolať pochybnosti o zákonnosti napadnutého rozhodnutia. Ohľadne konkrétnych formálnych a obsahových náležitostí rozhodnutia o zaistení cudzinca je potrebné vychádzať z použitia relevantných ustanovení Správneho poriadku (vzťah k Správnemu poriadku je upravený v § 120 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov tak, že ak nie je v tomto zákone alebo osobitnom predpise ustanovené inak, vzťahuje sa na konanie podľa tohto zákona všeobecný predpis o správnom konaní).

Obsahové náležitosti rozhodnutia pritom vychádzajú z ustanovenia § 47 Správneho poriadku a predstavuje ich výroková časť, odôvodnenie a poučenie účastníkov, pričom ťažiskom je výroková časť. Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný zákon.

V predmetnej veci tak bolo vo výrokovej časti rozhodnutia o zaistení navrhovateľa nevyhnutné, aby bol navrhovateľ riadne označený s tým, že sa zaisťuje za účelom vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy, a to

s odkazom na ustanovenie 88 ods. 1 písm. d/ zákona a na konkrétnu medzinárodnú zmluvu, vrátane jej presnej identifikácie, preukazujúcej, že takáto zmluva skutočne bola uzavretá. Jej existencia je totiž okrem toho, že cudzinec neoprávnene vstúpil alebo sa zdržiava na území SR základným predpokladom pre jeho zaistenie v zmysle citovaného ustanovenia zákona § 88 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, a preto pokiaľ nebolo vo výroku rozhodnutia o zaistení navrhovateľa na konkrétnu medzinárodnú zmluvu vôbec odkázané, ide o vadu, ktorá má vplyv na zákonnosť tohto rozhodnutia. Pokiaľ totiž správny orgán v tomto smere odkazuje na medzinárodnú zmluvu, je nevyhnutné uvedenie toho, o akú zmluvu ide, ako aj jej presná identifikácia, aby neboli pochybnosti o jej existencii. Vzhľadom k tomu, že medzinárodná zmluva, na základe ktorej má byť navrhovateľ zaistený za účelom vrátenia nebola vo výroku, ale ani v odôvodnení rozhodnutia nijako bližšie identifikovaná, nebolo možné považovať rozhodnutie odporcu za jasné, zrozumiteľné a preskúmateľné.

K uvedenému záveru Najvyššieho súdu SR naviac pristupuje aj požiadavka podľa ktorej nikto nesmie byť stíhaný alebo zbavený slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý stanoví zákon (čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd).

V tejto súvislosti Najvyšší súd SR považuje za dôležité zdôrazniť, že zaistenie cudzinca znamená obmedzenie alebo dokonca v závislosti na povahe, dĺžke, dôsledkoch a spôsobe zaistenia zbavenie jeho slobody, ide teda o veľmi citeľný zásah do jedného z najvýznamnejších práv jednotlivca. Takýto zásah môže byť prípustný len za prísne vymedzených podmienok definovaných nielen zákonom o pobyte cudzincov alebo predovšetkým ústavným poriadkom SR. Podľa čl. 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je osobná sloboda zaručená. Podľa čl. 8 ods. 2 Listiny nesmie byť nikto zbavený svojej slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý stanoví zákon.

Podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikto nesmie byť zbavený slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním stanoveným zákonom (písm. f/) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie, (tiež čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 6 Listiny základných práv Európskej únie).

Zo všetkých zmienených právnych dokumentov podľa odvolacieho súdu (rovnako aj podľa uznesenia Nejvyššího správního soudu České republiky zo dňa 23.11.2011 č. j. 7 AS 79/2010-101) vyplýva zákaz svojvoľného zbavenia či obmedzenia osobnej slobody.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a k nemu sa vzťahujúcej judikatúry EŠLP môže zaistenie alebo iné zbavenie osobnej slobody cudzinca (napr. vydanie alebo vyhost'ovacia väzba) prebehnúť jednak iba v súlade s konaním stanoveným zákonom, pričom táto právna úprava musí mať určitú kvalitu tak, aby jasne a predvídateľným spôsobom vymedzovala podmienky zaistenia alebo iného obmedzenia osobnej slobody a jednak toto zbavenie osobnej slobody musí sledovať Dohovorom vymedzený účel, teda zabrániť nepovolenému vstupu cudzinca na územie alebo realizovať vyhostenie či vydanie (napr. rozsudky EŠLP zo dňa 25.6.1996 Amuur proti Francúzsku, zo dňa 5.2.2002 Čonka a ďalší proti Belgicku, zo dňa 27.11.2003 Shamsa proti Poľsku, zo dňa 25.1.2005 Singh proti ČR, zo dňa 27.1.2008 Rashed proti ČR, zo dňa 12.2.2009 Nolan a ostatní proti Rusku, zo dňa 19.2.2009 A. a ostatní proti Spojenému kráľovstvu) .

Rovnako podľa čl. 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES o spoločných normách a postupoch v členských štátoch pri navracaní neoprávnene pobývajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (ďalej len smernica 2008/115/ES“) môžu členské štáty zaistiť iba štátneho príslušníka tretej krajiny, o ktorého navrátenie prebieha konanie, a to za účelom prípravy návratu alebo o výkonu vyhostenia, najmä v prípadoch kde hrozí nebezpečenstvo skryvania alebo dotýčny štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba príprave návratu či uskutočňovania vyhostenia alebo ho inak sťažuje. K zaisteniu je možné prikróčiť len vtedy, pokiaľ nemôžu byť v konkrétnom prípade účinne uplatnené iné dostatočné účinné avšak miernejšie donucovacie opatrenia.

Akékoľvek zaistenie musí trvať čo najkratšiu dobu a iba dovtedy pokiaľ sú s náležitou starostlivosťou učené úkony smerujúce k vyhosteniu (vráteniu). Pokiaľ sa ukáže, že reálny predpoklad pre vyhostenie prestal z právnych alebo iných dôvodov existovať alebo prestali existovať podmienky uvedené v ods. 1, stráca zaistenie odôvodnenie a dotyčná osoba musí byť bezodkladne prepustená (čl. 15 ods. 4 smernice 2008/115/ES).

S ohľadom na uvedené, dospel Najvyšší súd SR k záveru, že v prípade, keď bude už v dobe rozhodovania správneho orgánu zrejme, či pravdepodobné, že účel zaistenia nebude môcť byť realizovaný, nebude možné zbavenie či obmedzenie osobnej slobody cudzinca považovať za súladné s ústavným poriadkom SR, s medzinárodnými záväzkami SR v oblasti ochrany základných práv a podľa súčasného právneho stavu ani s citovanými ustanoveniami smernice 2008/115/ES.

Správny orgán má preto povinnosť sa zaoberať v konaní o zaistení cudzinca možnými prekážkami administratívneho vyhostenia, vrátenia alebo vycestovania tohto cudzinca, keď sú mu tieto prekážky v dobe rozhodovania o zaistení (vrátení) známe alebo keď vyšli najavo. V takejto situácii je správny orgán povinný možné prekážky vyhostenia, vrátenia alebo vycestovania pred zaistením cudzinca predbežne posúdiť a urobiť tak úsudok o tom, či je vyhostenie, resp. vrátenie cudzinca aspoň potenciálne možné.

K námietke navrhovateľa týkajúcej sa skúmania účelnosti a efektívnosti jeho zaistenia považuje Najvyšší súd SR za dôležité zdôrazniť, že v rozhodnutí odporcu absentuje úsudok o tom, či je vyhostenie (vrátenie podľa medzinárodnej zmluvy) aspoň potenciálne možné, najmä potom, čo navrhovateľ požiadal na území SR o azyl, keď podľa tvrdenia navrhovateľa Ukrajina v zmysle readmisie podmieňuje prijatie cudzích štátnych príslušníkov okrem iného tým, že konkrétni cudzinci nepožiadajú na území SR o azyl.

Zaistenie cudzinca za účelom jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy podľa § 88 ods. písm. d/ zákona o azyle predstavuje postup, ktorý nie je možno stotožniť s postupom správneho orgánu vo veci zaistenia za účelom jeho administratívneho vyhostenia. Vztahuje sa totiž len na cudzincov, na ktorých sa vzťahuje niektorá z readmisných dohôd. Osobitosť tohto typu zaistenia spočíva aj v dĺžke doby zaistenia, ktorá je upravená v § 88 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov.

Pokiaľ teda odporca svojim rozhodnutím zo dňa 11.3.2012 prerušil konanie o administratívnom vyhostení a uložení zákazu vstupu z dôvodu, že navrhovateľ požiadal na území SR o azyl, takýto postup nemá oporu v zákone, pretože z obsahu spisu nevyplynulo, že by odporca začal konanie o administratívnom vyhostení navrhovateľa a uložení zákazu vstupu, naopak z obsahu spisu vyplýva, že konal vo veci vrátenia navrhovateľa na základe medzinárodnej zmluvy. Zmätočnosť postupu odporcu je zrejmá aj z toho, že sa odporca nevysporiadal s otázkou žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu na území SR v konaní o vrátení podľa medzinárodnej zmluvy.

Podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd mal dospieť k záveru, že opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie o zaistení navrhovateľa trpí vadami, ktoré boli spôsobilé spochybniť zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Námietka, týkajúca sa absencie údaju o tom, podľa ktorej medzinárodnej zmluvy mal byť navrhovateľ vrátený bola dôvodná a odvolací súd dospel k záveru, že sa jedná o vadu, ktorá v spojení s ďalšími vytýkanými vadami spôsobuje nezákonnosť rozhodnutia odporcu.

VI.

ZHRNUTIE

Keďže na uvedenú okolnosť krajský súd neprihliadol, odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku podľa § 220 OSP tak, že je účelné rozhodnutie správneho orgánu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je správny orgán viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu SR, ktorý vyslovil v odôvodnení tohto rozsudku a ktorý spočíva v tom, že neoznačenie konkrétnej medzinárodnej zmluvy vo výrokovej časti rozhodnutia o zaistení odporcu je vadou spôsobujúcou nezákonnosť predmetného rozhodnutia. V ďalšom konaní odporca odstráni nedostatky vytýkané Najvyšším súdom SR v zmysle vyššie uvedených záverov a nesmie opomenúť ani Najvyšším súdom SR zmienené právne dokumenty a judikatúru ESĽP vzťahujúcu sa k čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, rovnako ako čl. 15 smernice 2008/115/ES.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z § 224 ods. 2 OSP v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 OSP, keď navrhovateľovi napriek jeho úspechu v konaní právo náhradu trov konania nepriznal, lebo si ich neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.